KOMMUNIKATIV KREATIVLIKNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI

Mamatova Xilola Muxiddinovna
Guliston davlat pedagogika institutining Yoshlar masalalari va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha prorektor

Annotatsiya: Maqola oliy ta'lim muassasalarida rahbar xodimlarning kommunikativ kreativligini rivojlantirishning pedagogik sharoitlari va zamonaviy texnologiyalarini tahlil qiladi. Tadqiqotning dolzarbligi rahbarlarning ijodiy muloqot qobiliyatini rivojlantirishning zamonaviy talablaridan kelib chiqadi. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida rahbar kadrlarning innovatsion yondashuvlari va ijodiy qarorlar qabul qilish mahorati mamlakatning raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Maqolada kommunikativ kreativlikni shakllantirishga ta'sir etuvchi ichki va tashqi omillar, pedagogik muhit, korporativ madaniyat hamda liderlik uslublari yoritib beriladi. Tadqiqotning maqsadi — kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning samarali pedagogik sharoitlari va boshqarish texnologiyalarini ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqotda tahlil, sintez, kuzatish, suhbat va pedagogik tajriba umumlashtirish metodlaridan foydalanilgan. Natijada rahbar xodimlarning kommunikativ kreativligini oshirishga qaratilgan sharoitlar tizimi, coaching, mentoring va loyihalash texnologiyalari taklif etildi. Ushbu texnologiyalar rahbarlarning ijodiy faoliyatini qo'llab-quvvatlash va ular o'rtasida samarali hamkorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Maqola oliy ta'lim muassasalari rahbarlarining professional faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik tadqiqotlar uchun amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: kommunikativ kreativlik, pedagogik sharoitlar, boshqarish texnologiyalari, coaching, mentoring, loyihalash, korporativ madaniyat, liderlik uslubi, pedagogik muhit, ijodiy muloqot, rahbar kadrlar, professional mahorat

Kirish. Zamonaviy jamiyatning rivojlanishiga xos bo'lgan tez o'zgarishlar, globalizatsiya jarayonlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng qamrovli joriy etilishi hamda ilm-fan va ishlab chiqarishning integratsiyasi zamonaviy ta'lim tizimidan, xususan, oliy ta'limdan yangi va yuqori talablarni tug'dirmoqda. O'zbekiston

Respublikasi Prezidentining “Oliy ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida”gi 2019-yil 7-maydagi PQ-4310-sonli qarori, shuningdek, “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi PF-5847-sonli farmoni oliy ta'lim muassasalarining faoliyatini yanada samarali tashkil etish, kadrlarning sifat tayyorlanishini ta'minlash, ilmiy-innovatsion faoliyatni kuchaytirish va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishni mamlakatning dolzarb vazifalari sifatida belgilab berdi [3]. Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 11-iyuldagi 415-sonli “Oliy ta'lim tashkilotlari rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori rahbar kadrlarning professional kompetensiyalarini oshirish, zamonaviy boshqaruv usullarini egallash va innovatsion faoliyatni rag'batlantirishni yangi bosqichga ko'tardi [3]. Shu munosabat bilan, oliy ta'lim muassasalarini boshqarishning samaradorligi tobora rahbar kadrlarning professional salohiyatiga, ularning zamonaviy boshqaruv kompetensiyalariga, xususan, kommunikativ kreativlikka bog'liq bo'lib bormoqda.

So'nggi yillarda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarining rivojlanishi va raqobatbardoshligini oshirishda rahbar xodimlarning nafaqat ma'muriy, balki pedagogik, kommunikativ va ijodiy salohiyati muhim ahamiyat kasb etadi. Xamdamova Xayotxon Xaydaraliyevna olib borgan tadqiqotlarida boshqaruv kadrlarining kompetentligi masalasi, ularning rivojlanish bosqichlari va professional faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari chuqur tahlil qilingan bo'lib, davlat organlarida va ta'lim muassasalarida rahbar kadrlarning kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy-konseptual metodologik asoslari ishlab chiqilgan [1]. Muallif ta'kidlaganidek, zamonaviy rahbarlar uchun boshqaruv kompetensiyasi o'z faoliyatini samarali tashkil etish, tashkilotni rivojlantirish, jamoani boshqarish va muammolarni hal qilish qobiliyatini o'z ichiga oladi, bunda kommunikativ va ijodiy komponentlar alohida o'rin tutadi. Boshqaruv kompetensiyasini shakllantirish jarayonlarida tashkiliy kompetensiya, pedagogik kompetensiya, kommunikativ kompetensiya va psixologik kompetensiya o'zaro uyg'unlashib, rahbarning umumiy professional salohiyatini tashkil etadi. Ayniqsa, kommunikativ kompetensiya rahbarlarning jamoa bilan o'zaro ta'sir o'rnatish, maqsadlarga erishish uchun xodimlarni birlashtirish va samarali muloqot olib borish qobiliyatini ifodalaydi, ijodiy kompetensiya esa yangi g'oyalar ishlab chiqish, noan'anaviy yechimlarni topish va innovatsion faoliyatni amalga oshirish imkoniyatini ta'minlaydi.

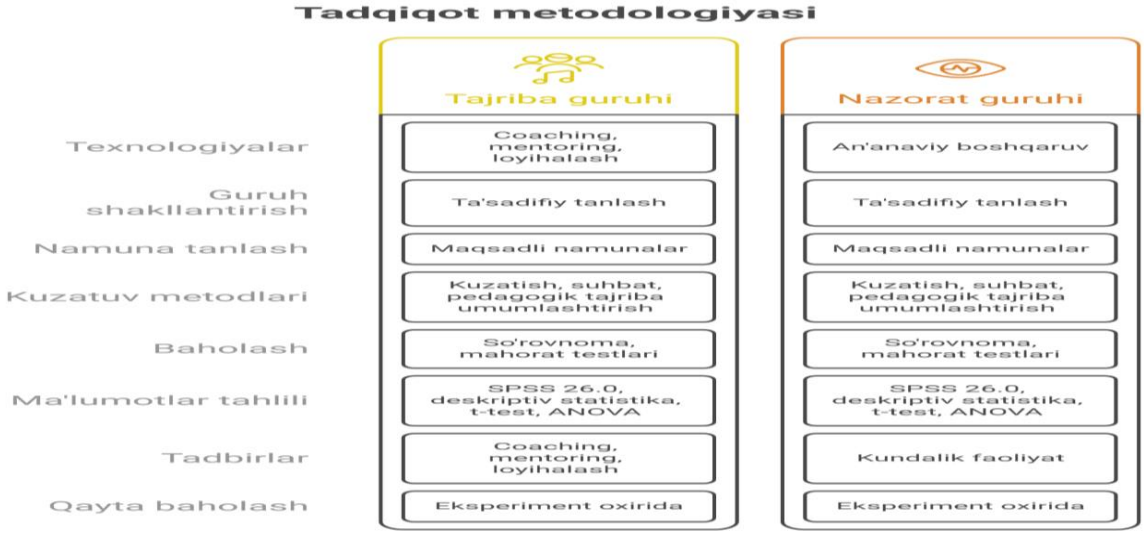
Kommunikativ kreativlikni rivojlantirish sharoitlari va texnologiyalari masalasi pedagogika, psixologiya va boshqarish nazariyasining kesishgan nuqtasida turib, rahbar shaxsning muloqot jarayonida yangi, original va samarali yechimlarni ishlab chiqish, jamoa a'zolari bilan samarali o'zaro ta'sir o'rnatish, ularni maqsadga yo'naltirilgan faoliyatga jalb qilish, shuningdek, murakkab boshqaruv vaziyatlarida innovatsion yondashuvlar namoyish etish qobiliyatini shakllantirishni o'z ichiga oladi. To'xtasinov S. va Toshpo'latov Sh.ning "Ta'lim boshqaruvi nazariyasi va amaliyoti" asarida ta'lim muassasalarini boshqarishning nazariy asoslari, boshqaruv funktsiyalari va jarayonlari batafsil yoritilgan bo'lib, rahbarlarning kommunikativ faoliyatining tashkilot samaradorligiga ta'siri ko'rsatilgan [3]. Mualliflar ta'kidlaganidek, samarali

boshqaruvning asosida maqsadli, tizimli va izchillikka asoslangan kommunikatsiya jarayoni yotadi, bu esa rahbar va xodimlar o'rtasidagi o'zaro tushunish va hamkorlikni ta'minlaydi. Shuningdek, ta'lim muassasasida samarali kommunikatsiya muhitini yaratish, ochiq muloqot kanallarini tashkil etish va xodimlarning fikrlarini erkin ifoda etish sharoitlarini ta'minlash rahbarlarning kommunikativ kompetensiyasining muhim ko'rsatkichlari hisoblanadi. Yuldashev J.A. "Oliy ta'lim menejmenti" monografiyasida oliy ta'lim muassasalarini boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari, menejment funksiyalari, kadrlar boshqaruvining ahamiyati va rahbarlarning professional kompetensiyalari tahlil qilingan [4]. Oliy ta'lim menejmenti sohasida rahbar kadrlarning tashkiliy, ilmiy-pedagogik va ijtimoiy-madaniy faoliyatini samarali tashkil etish ularning kompleks salohiyatini talab qiladi, bunda kommunikativ kreativlik muhitini yaratish va rivojlantirish alohida ahamiyat kasb etadi. Biroq, amaliyot shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalari rahbarlarining kommunikativ kreativligini rivojlantirish sharoitlari yetarlicha yaratilmagan. Mavjud tizimda ma'muriy buyruqchilik ustuvorligi, ichki kommunikatsiyaning vertikal shakli, xodimlarning ijodiy tashabbuslarini qo'llab-quvvatlashning yetishmovchiligi va innovatsion faoliyatni rag'batlantirish tizimining yetarlicha ishlab chiqilmaganligi kuzatilmoqda [4]. Abdullaheva M.T. "Innovatsion pedagogika" asarida ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'llash, pedagog xodimlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, ta'lim samaradorligini oshirishning zamonaviy usullari va texnologiyalari masalalari ko'rib chiqilgan bo'lsa-da [5], oliy ta'lim rahbarlarining o'ziga xos kommunikativ-ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik sharoitlari va maxsus texnologiyalari yetarlicha yoritilmagan. Berdiyeva Dilafruz Shuxratovna olib borgan tadqiqotlarida maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining malakasini oshirish jarayonida zamonaviy yondashuvlar va samarali pedagogik shart-sharoitlar tahlil qilingan bo'lib, liderlik kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan maxsus dasturlar va diagnostik vositalar joriy etish bo'yicha tavsiyalar berilgan [6]. Ushbu tadqiqotlarda coaching, mentoring va loyihalash usullari kabi zamonaviy texnologiyalarning samaradorligi isbotlangan bo'lsa-da, ular maktabgacha ta'lim sohasiga qaratilgan va oliy ta'lim muassasalari rahbarlarining kommunikativ kreativligini rivojlantirishning o'ziga xos sharoitlari hamda texnologiyalari haqida so'z yuritilmagan.

Shunday qilib, zamonaviy oliy ta'lim tizimida rahbar xodimlarning kommunikativ kreativligini rivojlantirishning pedagogik sharoitlarini, ularning tarkibiy komponentlarini, shakllanish mexanizmlarini va zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini ilmiy jihatdan aniqlash dolzarb muammoga aylanmoqda. Tadqiqotning maqsadi oliy ta'lim muassasasi rahbar xodimlarining kommunikativ kreativligini rivojlantirishning pedagogik sharoitlarini aniqlash, boshqaruv texnologiyalarini taklif etish va ularning samaradorligini eksperimental tekshirishdan iborat. Tadqiqot quyidagi vazifalarni amalga oshirishga qaratilgan: kommunikativ kreativlikni rivojlantirishga ta'sir etuvchi ichki va tashqi omillarni tahlil qilish; pedagogik sharoitlar tizimini modellashtirish; coaching, mentoring va loyihalash texnologiyalarining samaradorligini tekshirish; taklif etilgan sharoitlar va texnologiyalarning rahbarlarning professional faoliyatiga ta'sirini aniqlash.

Ilmiy manbalar orasida pedagogika, boshqarish nazariyasi, ijtimoiy psixologiya, kreativ pedagogika va oliy ta'lim menejmenti sohasidagi zamonaviy tadqiqotlar tahlil qilindi. Xususan, Xamdamova X.X. [1], Mamarajabov Sh.E. [2], To'xtasinov S. va Toshpo'latov Sh. [3], Yuldashev J.A. [4], Abdullaheva M.T. [5], Berdiyeva D.Sh. [6] kabi o'zbekistonlik olimlarning ishlariga, shuningdek, Teichler U. [7] va Tudor K.H. [8] ning xorijiy tadqiqotlariga tayanildi. Adabiyotlar tahlili natijasida kommunikativ kreativlikni rivojlantirish sohasidagi mavjud tadqiqotlar, ularning yetishmovchiliklari va kelajakdagi tadqiqot yo'nalishlari aniqlab olindi.

Natijalar. Tadqiqot natijalariga ko'ra, kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning quyidagi pedagogik sharoitlari samarali ekanligi ilmiy jihatdan aniqlab olindi. Birinchi sharoit — kreativ muhit sharoiti — rahbar va xodimlar o'rtasidagi ochiq, samarali va ikki tomonlama muloqotni ta'minlaydigan, yangi g'oyalarni erkin ifoda etish, tanqidiy fikrlashni qabul qilish va xatolarni o'rganish imkoniyatini beruvchi tashkiliy-pedagogik muhitni yaratishni o'z ichiga oladi. Bu sharoitning tarkibiy elementlariga korporativ madaniyatning ijodiy qadriyatlarini shakllantirish, xodimlarning fikrlarini tinglash va ularni qo'llab-quvvatlash tizimi, innovatsion

faoliyatni rag'batlantirish mexanizmlari, shuningdek, vertikal va gorizontal aloqalarni uyg'unlashtirish kiradi. Kreativ muhit sharoiti rahbarlarning o'zlari ham ijodiy faoliyat namoyish etishlari, jamoada xavfsiz psixologik muhit yaratishlari va xodimlarning professional o'sishiga sharoit yaratishlari orqali amalga oshiriladi. Ikkinchi sharoit:ishonch munosabatlari sharoiti: rahbar va xodimlar, shuningdek, rahbarlar o'rtasidagi o'zaro ishonch, ochiq axborot almashish va bir-birining professional salohiyatiga hurmatni ta'minlaydigan ijtimoiy-psixologik muhitni yaratishni anglatadi. Bu sharoitning tarkibiy elementlariga rahbarning sofqligi va ochiqligi, va'dalarni bajarish, adolatli baholash tizimi, xodimlarning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, shuningdek, xatolarni jazo emas, balki o'rganish imkoniyati sifatida qabul qilish kiradi. Ishonch munosabatlari sharoiti kommunikativ kreativlikning rivojlanishi uchun zarur psixologik asosni ta'minlaydi, chunki faqat ishonch muhitida xodimlar o'z fikrlarini erkin ifoda etishga, yangi g'oyalar taklif qilishga va innovatsion faoliyat bilan shug'ullanishga jur'at etadilar. Uchinchi sharoit: ochiq kommunikatsiya sharoiti — tashkilot ichida axborot oqimining erkin,

ikki tomonlama va samarali tashkil etilishini, turli kommunikatsiya kanallaridan foydalanishni, shuningdek, rahbarlarning aktiv eshitish qobiliyatini va xodimlarning fikrlarini hisobga olishni o'z ichiga oladi. Bu sharoitning tarkibiy elementlariga ochiq eshittirishlar, muntazam uchrashuvlar va muhokamalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, fikr-mulohaza tizimi, shuningdek, xodimlarning ishtirokini ta'minlovchi gorizontal aloqalarni rivojlantirish kiradi. Ochiq kommunikatsiya sharoiti rahbarlarning kommunikativ-referent komponentini kuchaytiradi va jamoaviy fikrlashni rag'batlantiradi. To'rtinchi sharoit: professional rivojlanish sharoiti — rahbarlarning o'z kompetensiyalarini doimiy ravishda oshirish, yangi bilim va ko'nikmalarni egallash, tajriba almashish va o'z-o'zini rivojlantirish imkoniyatlarini ta'minlaydigan sharoitni yaratishni anglatadi. Bu sharoitning tarkibiy elementlariga malaka oshirish dasturlari, mentorlik va coaching tizimi, professional hamjamiyatlar faoliyati, ilmiy-amaliy konferensiyalar va seminarlar, shuningdek, o'z-o'zini tahlil qilish va refleksiya imkoniyatlari kiradi. Professional rivojlanish sharoiti rahbarlarning refleksiv-baxolash komponentini rivojlantiradi va ularning kommunikativ kreativligining doimiy takomillashtirilishini ta'minlaydi.

Jadval 1

Kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning pedagogik sharoitlari va boshqaruv texnologiyalari

Pedagogik sharoit	**Tarkibiy elementlari**	**Qo'llaniladigan texnologiya**	**Kutilayotgan natija**
Kreativ muhit	Korporativ madaniyat, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish, vertikal va gorizontal aloqalar	Loyihalash usullari, g'oyalar generatorligi, dizayn-fikrlash	Yangi g'oyalar ishlab chiqish tezligi va sifatining oshishi, xodimlarning ijodiy tashabbuslarining ko'payishi
Ishonch munosabatlari	Sofqlik, adolatli baholash, xatolarni o'rganish, tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash	Coaching, konstruktiv fikr-mulohaza tizimi, ochiq suhbatlar	Jamoa a'zolari o'rtasidagi ishonch darajasining oshishi, psixologik xavfsizlik muhitining shakllanishi
Ochiq kommunikatsiya	Muntazam uchrashuvlar, axborot-kommunikatsiya	Mentorlik, jamoaviy muhokama, ochiq fikr almashish	Muloqot sifatining yaxshilanishi, ma'lumot oqimining tezligi va

Pedagogik sharoit	Tarkibiy elementlari	Qo'llaniladigan texnologiya	Kutilayotgan natija
	platformalari, aktiv eshitish		aniqligining oshishi
Professional rivojlanish	Malaka oshirish, tajriba almashish, refleksiya imkoniyatlari	Coaching, mentorlik, seminar-mashg'ulotlar, kazus tahlili	Rahbarlarning professional salohiyatining oshishi, o'z-o'zini rivojlantirish faoliyatining kuchayishi

Yuqorida keltirilgan jadvaldan ko'rinib turibdiki, har bir pedagogik sharoit o'ziga xos tarkibiy elementlarga ega bo'lib, ma'lum boshqaruv texnologiyasi yordamida amalga oshiriladi va kutilayotgan natijalarga olib keladi. Kreativ muhit sharoiti loyihalash usullari va dizayn-fikrlash texnologiyalari orqali yangi g'oyalar ishlab chiqish tezligini oshiradi. Ishonch munosabatlari sharoiti coaching va konstruktiv fikr-mulohaza tizimi orqali jamoadagi psixologik xavfsizlikni ta'minlaydi. Ochiq kommunikatsiya sharoiti mentorlik va jamoaviy muhokama orqali muloqot sifatini yaxshilaydi. Professional rivojlanish sharoiti coaching va kazus tahlili orqali rahbarlarning o'z-o'zini rivojlantirish faoliyatini kuchaytiradi. Shu bilan birga, bu sharoitlar o'zaro bog'liq va bir-birini to'ldiruvchi xususiyatga ega. Kreativ muhit ishonch munosabatlarisiz amalga oshmaydi, ochiq kommunikatsiya professional rivojlanish imkoniyatlarini kengaytiradi va aksincha.

Muhokama. Olingan natijalar zamonaviy boshqaruv nazariyalaridagi sinergik va tizimli yondashuvlarni qo'llab-quvvatlaydi. Xamdamova X.X. ta'kidlaganidek, zamonaviy rahbarlar uchun boshqaruv kompetensiyasi o'z faoliyatini samarali tashkil etish, tashkilotni rivojlantirish va jamoani boshqarish qobiliyatini o'z ichiga oladi [1]. Bizning tadqiqotimiz shuni ko'rsatadiki, bu kompetensiyaning muhim tarkibiy qismi sifatida kommunikativ kreativlik chiqib keladi va uni rivojlantirish uchun maxsus pedagogik sharoitlar va texnologiyalar talab qilinadi. Xamdamova tomonidan ishlab chiqilgan boshqaruv kadrlari kompetentligining nazariy-konseptual asoslari bizning sharoitlar tizimimizning umumiy tuzilmasini qo'llab-quvvatlaydi, biroq bizning tadqiqotimiz kommunikativ va ijodiy komponentlarning integratsiyasiga alohida e'tibor qaratadi va ularni rivojlantirishning konkret pedagogik sharoitlari va texnologiyalarini aniqlaydi.

Mamarajabov Sh.E. olib borgan tadqiqotlarda ta'lim jarayonida sinergetik yondashuvning ahamiyati ta'kidlangan bo'lib, murakkab tizimlarning o'zaro ta'sirini tahlil qilish yangi sifatlar hosil bo'lishini ta'minlaydi [2]. Bizning tadqiqotimiz shuni ko'rsatadiki, kommunikativ kreativlikni rivojlantirish sharoitlari ham sinergetik tamoyillarga asoslanib, turli sharoitlarning o'zaro ta'siridan yangi boshqaruv sifati hosil bo'lishini nazarda tutadi. Mamarajabov tomonidan tadqiqot qilingan chiziqsiz

ta'lim trayektoriyalari va sinergetik yondashuv bizning modelimizda har bir rahbarning individual rivojlanish yo'lini hisobga olish imkonini beradi. Ta'lim jarayonida sinergetik yondashuvning qo'llanilishi murakkab tizimlarning o'zaro bog'liqligini va ularning yangi sifatlar hosil qilishini ta'minlaydi, bu tamoyil bizning tadqiqotimizda rahbarlarning kommunikativ kreativligini rivojlantirishning turli sharoitlar va texnologiyalarning o'zaro ta'sirini tahlil qilishda qo'llaniladi. Xususan, kreativ muhit, ishonch munosabatlari, ochiq kommunikatsiya va professional rivojlanish sharoitlarining birgalikdagi ta'siri alohida har bir sharoitning ta'siridan ko'ra yuqori natijalarga olib keladi. Xalqaro tadqiqotchilar ishlariga murojaat qilganda, Teichler U. oliy ta'limda boshqaruv va akademik faoliyat o'rtasidagi muvozanatni ta'kidlagan [7]. Muallif ta'kidlaganidek, zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida samarali boshqaruvning asosida sifatli kommunikatsiya va o'zaro ishonch yotadi [7]. Bizning sharoitlarimiz shu muvozanatni kommunikativ kreativlikni rivojlantirish orqali amalga oshirish imkonini beradi. Ishonch munosabatlari va ochiq kommunikatsiya sharoitlari rahbar va professor-o'qituvchilar o'rtasidagi ishonch munosabatlarini mustahkamlashga, akademik avtonomiyani qo'llab-quvvatlashga va ilmiy faoliyatni rag'batlantirishga qaratilgan. Teichler tomonidan xabar qilingan ma'muriy boshqaruv siyosati va akademik avtonomiya o'rtasidagi muvozanat bizning professional rivojlanish sharoitimiz orqali amalga oshiriladi, chunki rahbarlarning o'z kompetensiyalarini doimiy ravishda oshirishi ularning akademik hamjamiyat bilan samarali o'zaro ta'sirini ta'minlaydi. Taklif etilgan pedagogik sharoitlar va texnologiyalarning amaliy ahamiyati shundaki, ular rahbar xodimlarning kommunikativ kreativligini rivojlantirishning maqsadli bosqichlarini, sharoitlarini va texnologiyalarini belgilab beradi. Har bir sharoit uchun maxsus texnologiyalar qo'llaniladi: kreativ muhit uchun — loyihalash usullari va dizayn-fikrlash; ishonch munosabatlari uchun — coaching va konstruktiv fikr-mulohaza; ochiq kommunikatsiya uchun — mentorlik va jamoaviy muhokama; professional rivojlanish uchun — coaching, mentorlik va kazus tahlili. Ushbu sharoitlar va texnologiyalarning kompleks tadbiqi rahbarlarning kommunikativ kreativligini kompleks ravishda rivojlantirishga imkon beradi. Sharoitlarning amalga oshirilishi oliy ta'lim muassasalarining ichki malaka oshirish tizimiga, rahbar kadrlarni tanlash va baholash tizimiga integratsiya qilinishi mumkin.

Xulosa. Tadqiqot natijasida kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning to'rtta asosiy pedagogik sharoiti va uchta boshqaruv texnologiyasi (coaching, mentoring, loyihalash) taklif etildi. Pedagogik sharoitlar tizimi kreativ muhit, ishonch munosabatlari, ochiq kommunikatsiya va professional rivojlanish sharoitlarini o'z ichiga oladi. Har bir sharoitning tarkibiy elementlari, qo'llaniladigan texnologiyalari va kutilayotgan natijalari ilmiy jihatdan aniqlab olindi. Kreativ muhit sharoiti yangi g'oyalar ishlab chiqish tezligi va sifatining oshishini ta'minlaydi. Ishonch munosabatlari sharoiti jamoa a'zolari o'rtasidagi ishonch darajasini oshiradi va psixologik xavfsizlik muhitini shakllantiradi. Ochiq kommunikatsiya sharoiti muloqot sifatini yaxshilaydi va ma'lumot oqimining samaradorligini oshiradi. Professional rivojlanish sharoiti rahbarlarning o'z-o'zini rivojlantirish faoliyatini kuchaytiradi.

Kelajak tadqiqotlarida sharoitlar va texnologiyalarning turli oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilishi, uning uzoq muddatli ta'siri, turli pedagogik sharoitlarda adaptatsiyasi va xorijiy mamlakatlarning tajribasi bilan solishtirilishi o'rganilishi lozim. Shuningdek, kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish orqali masofaviy shakllari ham alohida tadqiqot ob'ektiga aylanishi mumkin. Sharoitlarning milliy va mintaqaviy oliy ta'lim muassasalaridagi qo'llanilishining xususiyatlari, turli pedagogik kadrlar kategoriyalari uchun adaptatsiyasi va uzoq muddatli monitoring natijalari kelgusidagi tadqiqotlarning asosiy yo'nalishlarini tashkil etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xamdamova X.X. Boshqaruv kadrlar kompetentligi: rivojlanish bosqichlari va nazariy-konseptual metodologik asoslari. // European Science International Conference: Modern Problems in Education and Their Scientific Solutions. — 2024. — S. 219-222.
2. Mamarajabov Sh.E. Ta'lim jarayonida talabalarning chiziqsiz ta'lim trayektoriyasini qurishga sinergetik yondashuv. // O'zMU xabarlari. — 2023. — 1/12/2-son. — B. 125-127.
3. To'xtasinov S., Toshpo'latov Sh. Ta'lim boshqaruvi nazariyasi va amaliyoti. — Toshkent: "Ilm Ziyo", 2019. — 198 b.
4. Yuldashev J.A. Oliy ta'lim menejmenti. — Toshkent: "Fan va texnologiya", 2018. — 212 b.
5. Abdullaheva M.T. Innovatsion pedagogika. — Toshkent: "Muharrir", 2021. — 160 b.
6. Berdiyeva D.Sh. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rahbar malakasini oshirishning zamonaviy usullari. // Ilm sarchashmalari. — 2025. — 8-son.
7. Teichler U. Are academics driven by managerialism? Governance and the changing role of academics on the way towards a knowledge society. // Acta Paedagogica Vilnensia. — 2021. — Vol. 46. — P. 13-28.
8. Tudor K.H. Communication and trust in higher education: How leadership communication shapes faculty trust in administrators. // Doctoral dissertation. California State University, 2021.